



ІВАН СЕРГІЙОВИЧ ЧЕКМАН

(4.10.1936 – 26.10.2019)

Розробив композиції ефірних олій рослин і запропонував їх для застосування в клінічній практиці. Отримав оригінальний препарат рослинного походження — карбюлозу, що виводить радіонукліди, нітрати і солі важких металів з організму. Препарат було рекомендовано МОЗ України для широкого застосування в клінічній практиці. Дослідженнями з квантової фармакології встановив, що специфічна активність медикаментів зумовлена наявністю та особливістю розміщення реакційних центрів їхньої молекули, від чого залежить лікувальна активність медикаментів. Суспензія високодисперсного кремнезему зменшує токсичність як ксенобіотиків, так і лікарських засобів. Оксиди наноміди та наносрібла виявляють більш виражену протимікробну дію, ніж звичайні сполуки цих металів. Проводив пошук антидотів проти хімічних речовин алифатичної структури, фосфорорганічних похідних та ін. На основі біокисних метал-силікатних сполук розробив оригінальні препарати, що не мають аналогів у світі, які можна застосовувати для дезінфекції, дезактивації та ідентифікації різних хімічних речовин.

І. С. Чекман – автор понад 1075 наукових праць, зокрема 42 монографій, 14 довідників, 24 підручників, 7 посібників для студентів, 3 словників, 27 методичних рекомендацій, 79 патентів. Підготував 23 доктори і 51 кандидата медичних наук.

Основні наукові праці:

- Бронхиальная астма. – К, 1984.
- Прикладная иммунология. – К., 1984.
- Аутоиммунные процессы и их роль в клинике внутренних болезней. – К., 1985.
- Физическая химия и клиническая фармакология сердечных гликозидов. – К., 1985. *(У співавторстві)*.
- Биохимическая фармакодинамика. – К., 1991.
- Кардиопротекторы. – К., 2005.
- Тиотриазолин, фармакологические свойства и клиническое применение. – Запорожье–Львов, 2005. *(У співавторстві)*.
- Магнийсодержащие препараты: фармакологические свойства, применение. – Запорожье–Киев, 2007. *(У співавторстві)*.
- Метаболитотропные препараты. – Запорожье, 2007. *(У співавторстві)*.

У зв'язку зі смертю Івана Сергійовича Чекмана Президія Національної академії медичних наук України висловлює щире співчуття його рідним та близьким, усім, кому пощастило працювати поряд із цим відомим вченим, педагогом, чуйною, талановитою, прекрасною людиною.

Вічна пам'ять!

Президія Національної академії медичних наук України з глибоким сумом сповіщає, що 26 жовтня 2019 року на 84-му році пішов із життя член-кореспондент НАН і НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України, почесний професор Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського, доктор медичних наук, професор Іван Сергійович Чекман (1936–2019).

Іван Сергійович Чекман народився 4 жовтня 1936 року в с. Чанків Дунаєвського району Хмельницької області. У 1955 році закінчив Кам'янець-Подільське медичне училище, а в 1961 році – Тернопільський медичний інститут. Працював головним лікарем дільничної лікарні у Волоцькому районі Хмельницької області (1961–1963).

Навчався в аспірантурі (1963–1966) при кафедрі фармакології Київського медичного інституту (нині – Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця). У 1966 році успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Экспериментальные исследования производных пропинамина». Працюючи асистентом (1966–1969), а згодом доцентом (1969–1972), у 1973 році захистив докторську дисертацію на тему «Экспериментальные исследования механизмов действия антиадренергических средств». Учень і послідовник академіка Олександра Ілліча Черкеса, І. С. Чекман від 1974 року – завідувач кафедри фармакології та клінічної фармакології НМУ, водночас із 1987 року – директор Київського науково-дослідного інституту фармакології та токсикології. Один із засновників фармацевтичного факультету НМУ імені О. О. Богомольця (1998–1999).

Напрями наукових досліджень Івана Сергійовича Чекмана фокусувалися на вивченні загальної, спеціальної, клінічної та радіаційної фармакології, фармації, а також токсикології і фітотерапії. Він проводив дослідження з таких нових напрямів науки, як фізико-хімічна фармакологія, квантова фармакологія і нанофармакологія. Він вперше встановив провідну роль комплексоутворення лікарських засобів із компонентами біомембран як тригерний механізм первинного фармакологічного ефекту, що дало можливість вирішувати фундаментальні питання загальної і клінічної фармакології серцево-судинних, нейротропних і метаболічних препаратів. Вивчав фармакологію препаратів рослинного походження. Встановив, що ефірні олії рослин мають властивість утворювати комплекси з ксенобіотиками, зменшувати їх токсичність та виводити з організму.